

V Bruseli 8. 4. 2013
COM(2013) 181 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

o stratégii Európskej únie pre podunajskú oblasť

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

o stratégii Európskej únie pre podunajskú oblasť

1. ÚVOD

Podunajská oblasť zahŕňa 14 krajín, pričom osem z nich je členskými štátmi EÚ. Je domovom viac ako 100 miliónov ľudí, čo je pätina populácie EÚ. Tieto krajiny sú odlišné, pokiaľ ide o hospodársku silu, ale podunajská oblasť je úzko prepojená a má potenciál ďalšej integrácie a rastu.

Tento región sa transformoval prostredníctvom posledných dvoch rozšírení EÚ a čoskoro pristúpi Chorvátsko. Existuje ďalších päť krajín, ktoré rôznymi spôsobmi rozvíjajú svoje politické, sociálno-ekonomické a odvetvové vzťahy s EÚ. Región má strategickú polohu, otvára EÚ jej susedom, oblasti Čierneho mora, južnému Kaukazu a strednej Ázii. Nachádza sa v ňom najmedzinárodnejšia rieka sveta, ktorá je hlavnou prepravnou osou, životne dôležitým prepojeným hydrologickým povodím a celosvetovo uznaným ekologickým koridorom.

Podunajskú oblasť teda spájajú príležitosti a výzvy. Politiky podunajských krajín sú navzájom závislé. Mohli by však mať veľký úžitok z ďalšieho zlepšenia spolupráce, napríklad pri dokončení chýbajúcich dopravných spojení, znížení znečistenia a nebezpečenstva povodní, znížení závislosti od poskytovateľov energií z oblastí mimo tohto regiónu a pri riešení demografickej zmeny alebo úniku mozgov. Konkurencieschopnosť regiónu by mohla výrazne profitovať aj z jednotnej akcie v oblasti MSP, politik trhu práce, vzdelávania a bezpečnosti. Je potrebné zlepšiť inštitucionálnu kapacitu na všetkých úrovniach.

Európska rada požiadala Komisiu, aby pripravila stratégiu EÚ pre podunajskú oblasť (Strategy for the Danube Region, EUSDR) v záveroch predsedníctva z 18. júna 2009. Komisia odpovedala na žiadosť Rady vo svojom oznámení z 8. decembra 2010. V apríli 2011 Rada schválila toto oznámenie aj s priloženým akčným plánom, v ktorom sa uvádzajú konkrétne akcie a príklady projektov v 11 tematických prioritných oblastiach. Nadväzuje na priekopnícky prístup v stratégii EÚ pre región Baltského mora.

Stratégia poskytuje silný integrovaný rámec pre krajiny a regióny na riešenie otázok, ktoré nemožno dostatočne riešiť izolovane, ale namiesto toho si vyžadujú nadnárodné strategické prístupy, projekty a vytváranie sietí. Umožňuje lepšiu spoluprácu s cieľom zlepšiť efektívnosť, pákový efekt a vplyv politik na európskej, vnútroštátnej a miestnej úrovni, s využitím existujúcich politik a programov a vytváraním synergií medzi nimi.

Súčasná stratégia pôsobí na pomedzí medzi vnútroštátnym a celoeurópskymi úsilím v oblastiach, akými sú výskum a inovácia, migrácia alebo bezpečnosť. Posilňuje začleňovanie krajín do EÚ a približuje krajiny západného Balkánu, Moldavsko a regióny Ukrajiny k Únii.

Po 18 mesiacoch realizácie sú zjavné podstatné úspechy. Stratégia:

- podporuje konkrétne nadnárodné projekty s vplyvmi na podunajskú oblasť a poskytuje nové impulzy pre opatrenia v tejto oblasti,
- podporuje koordináciu rôznych vnútroštátnych politik, ako aj politik a fondov EÚ a pripravuje pôdu pre väčšiu súdržnosť a lepšie výsledky, s väčším vplyvom na roky 2014 – 2020,

- rozvíja širokú platformu spolupráce, pričom rieši problémy identifikované ako oblasti, ktoré si vyžadujú spoločnú pozornosť. O realizáciu sa stará 24 koordinátorov prioritných oblastí a 14 vnútroštátnych kontaktných miest,
- zdôrazňuje politický význam podunajskej oblasti prostredníctvom strategickej podpory na ministerskej úrovni a konkrétneho pokroku v oblasti vykonávania.

Nasledujúce kapitoly podávajú správy o týchto výsledkoch spolu s konkrétnymi príkladmi a oblasťami, ktoré si vyžadujú väčšiu pozornosť. Kapitola 5 obsahuje zhrnutie poučení a kapitola 6 navrhuje odporúčania pre budúcnosť.

2. PROJEKTY, POLITIKY A SIETE PRE PODUNAJSKÚ OBLASŤ

Stratégia sa zameriava predovšetkým na konkrétne a strategické projekty a iniciatívy s makroregionálnym vplyvom. Táto stratégia a jej akčný plán sú zoskupené do štyroch pilierov s cieľom riešiť dôležité otázky. Uľahčuje nové projekty, dáva nový impulz existujúcim projektom a podporuje siete pre región¹.

2.1. Prepojenie podunajskej oblasti

Nové projekty

- Nové výskumné projekty týkajúce sa inovatívnych plavidiel, akým je projekt NEWS, rozvíjajú technologické riešenia s cieľom obnoviť dunajskú flotilu s konkurencieschopnejšími a ekologickejšími prístupmi, napríklad prostredníctvom efektívnejších a čistejších motorov a lepším dizajnom trupu lodí. To prispieva k celkovému cieľu zvýšiť udržateľnú nákladnú dopravu na rieke o 20 % do roku 2020 v porovnaní s rokom 2010.
- Vraký lodí sa odstraňujú z Dunaja, Sávy a Tisy, zlepšuje sa navigácia a ekologické podmienky. Do projektu odstraňovania vrakov s celkovou hmotnosťou približne 15 000 ton, ktorý začala srbská obchodná komora ako súčasť stratégie, je zapojený aj súkromný sektor.
- Práca na bulharsko-srbskom projekte prepojavacieho plynovodu pokročila, pričom sa oblasť Baltského mora spojí s Jadranským a Egejským morom a ďalej s Čiernym morom. Plynovod bude 150 km dlhý. Prispieva k diverzifikácii dodávok plynu, zabezpečuje bezpečnosť dodávok plynu a kompletizuje dôležitý regionálny „okruh“ dodávok plynu.

Nový impulz existujúcim projektom

- Partnerský prístup umožnil ukončenie mostu Kalafát-Vidín spájajúceho Rumunsko s Bulharskom. Most je spolufinancovaný z európskych fondov a je iba druhým mostom pozdĺž 630 km dlhého riečného úseku hraníc, ktorý poskytuje dôležité chýbajúce prepojenie v transeurópskej dopravnej sieti (TEN-T).

Nové iniciatívy koordinácie politiky

- Na výzvu Komisie ministri dopravy podunajskej oblasti 7. júna 2012 prijali vyhlásenie o údržbe Dunajskej vodnej cesty, pričom sa zaviazali dodržiavať konkrétne opatrenia vrátane dohľadu nad hĺbkou vody a signalizácie plavebných ciest na plytkých úsekoch. To následne viedlo k dohode medzi Rumunskom a Bulharskom o pláne spolupráce a spoločnom využívaní zariadení.

¹ Úplnú správu o každej prioritnej oblasti si možno stiahnuť na internetovej stránke stratégie EÚ pre podunajskú oblasť (www.danube-region.eu/pages/reports).

- Model trhu s plynom v podunajskej oblasti bol vyvinutý s cieľom kvantifikovať regionálny vplyv plánovaných projektov plynárenskej infraštruktúry v regióne, čo viedlo k prebiehajúcemu rokovaniu podunajských krajín o súbore politických odporúčaní pre budúcnosť takýchto projektov.

2.2. Ochrana životného prostredia v podunajskej oblasti

Nové projekty

- Generálne riaditeľstvo Komisie pre výskum a inováciu vyhlásilo výzvu na predkladanie výskumných projektov s cieľom navrhnuť environmentálny výskum a zlepšiť využívanie výsledkov v regióne. To zmobilizovalo významných aktérov a verejné (vnútroštátne a EÚ) a súkromné zdroje na efektívne celkové riadenie rieky, jej delty, morského pobrežia a mora.
- Bola vytvorená pracovná skupina pre jesetera ruského s cieľom zabezpečiť životaschopné populácie týchto dôležitých rýb v rieke a podporovať projekty, opatrenia a iniciatívy, ktoré umožnia návrat jesetera. Podporuje prierezový prístup spájajúci biodiverzitu s oblasťami politiky, ako je kvalita vody, permeabilita biotopov, hospodársky rozvoj, vzdelávanie v oblasti životného prostredia a dokonca aj prevencia trestnej činnosti (v súvislosti s nedovoleným obchodovaním s kaviárom).

Nový impulz pre existujúce projekty

- Projekt DANUBE FLOODRISK skúma metódy a databázy o tom, ktoré krajiny môžu spolupracovať. Zúčastňuje sa na ňom celkom 19 inštitúcií v ôsmich podunajských krajinách a urýchľujú pokrok smerom k spoločným databázam a mapovaniu povodní. Európsky systém varovania pred povodňami (European Flood Awareness System, EFAS) sa na ňom tiež zúčastňuje doplnkovými prácami.

2.3. Rozvíjanie prosperity v podunajskej oblasti

Nové projekty

- Generálne riaditeľstvo Komisie pre komunikačné siete, obsah a technológie začalo nový projekt elektronickej infraštruktúry v rámci 7. rámcového programu s cieľom výskumným pracovníkom zlepšiť prístup a poskytovanie zdokonalených počítačových služieb. Nová elektronická infraštruktúra bude pôsobiť ako most k superpočítačovým zariadeniam európskej iniciatívy PRACE pre krajiny podunajskej oblasti, ako aj pre niektoré krajiny Kaukazu. Projekt SEERA-EI z toho ťaží tak, že to a iné práce kladie do regionálnej agendy pre podunajský región.
- Podnikateľské fórum pre podunajskú oblasť, ktoré koordinuje Rakúska obchodná komora, poskytuje dôležitú platformu na vytváranie sietí pre vyše 300 MSP. Podporuje stretnutia medzi podnikmi a spojenia s poskytovateľmi znalostí, ako sú výskumné ústavy a univerzity.
- V podunajskej oblasti sa zakladajú strediská pre prenos technológií, pričom bolo významným univerzitám v podunajskej oblasti pridelených päť pilotných projektov s cieľom zlepšiť spojenia medzi akademickým a súkromným sektorom.
- V inom pilotnom projekte školy a študenti v podunajskej oblasti vyvíjajú spolu inovatívne vzdelávacie kurzy a tvorivé vzdelávacie programy na podporu nadnárodných kontaktov medzi kultúrami s dôrazom na aktívne občianstvo a snahu o trvalo udržateľný rozvoj. Pracuje sa na inovatívnej príručke pre učiteľov, ktorá sa bude využívať v celej podunajskej oblasti.

Nové iniciatívy koordinácie politiky

- Na základe skúseností v rámci programu BONUS v oblasti Baltského mora sa začalo pracovať na vytvorení Výskumného a inovačného fondu dunajskej oblasti, ktorý by združoval vnútroštátne a regionálne fondy Spoločné vyhlásenie ministrov pre výskum z podunajskej oblasti bolo podpísané v Ulme 9. júla 2012, čím sa otvorila cesta pre prípravné práce. Generálne riaditeľstvo pre výskum a inováciu a Generálne riaditeľstvo pre regionálnu a mestskú politiku podporuje túto prácu, najmä prostredníctvom projektu INCO.net pre Dunaj a inej pomoci.

2.4. Posilnenie podunajskej oblasti

Nové projekty

- Spoločné výskumné centrum začalo iniciatívu s cieľom poskytnúť vedeckú podporu tejto stratégii v spolupráci s hlavnými vedeckými partnermi z regiónu. Začalo sa pracovať na vytváraní infraštruktúry referenčných údajov a služieb v celej podunajskej oblasti, pokiaľ ide o spoločné výzvy, akými sú ochrana životného prostredia, splavnosť, zavlažovanie a rozvoj poľnohospodárstva a výroba energie. Na podporu vedeckej spolupráce a racionalizácie výskumných činností sa zavádzajú štyri tematické vedecké zoskupenia. Osobitné zameranie na inteligentné špecializované stratégie pomáha krajinám a regiónom pri zriaďovaní regionálnych inovačných stratégií.
- S cieľom zlepšiť prístup k financovaniu v regióne sa v rámci dialógu o financovaní podunajskej oblasti spájajú projektové nápady s finančnými prostriedkami - teda navrhovatelia projektov, ako sú MSP, s bankami, medzinárodnými finančnými inštitúciami a programami financovania.

Nové iniciatívy koordinácie politiky

- Stretnutie policajných veliteľov v januári 2012 začalo iniciatívu s cieľom zintenzívniť spoluprácu medzi policajnými orgánmi v podunajskej oblasti, zlepšiť opatrenia proti trestnej činnosti spojenej s touto riekou (vrátane organizovanej trestnej činnosti), a zriadiť nadnárodnú platformu presadzovania práva. Okrem toho EUROPOL vypracoval osobitný projekt v oblasti analýzy hrozieb pre podunajskú oblasť.

3. ČO NAJLEPŠIE ZOSÚLADIŤ ZDROJE FINANCOVANIA A VYTVÁRAŤ SYNERGIE

Výsledky sa dosiahli prostredníctvom lepšej koordinácie a využívania zdrojov a know-how, ktoré sú v regióne už často k dispozícii. Cieľom stratégie, ktorá vychádza z tohto prístupu, je dosiahnuť lepšie výsledky a väčší vplyv zosúladením existujúcich finančných prostriedkov a politik na európskej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni. Ako príklady možno uviesť:

- projekty infraštruktúry, ako je čistička odpadových vôd v Budapešti, ktoré zabezpečujú lepšiu kvalitu vody v celom regióne, financované z európskych štrukturálnych a investičných fondov,
- cezhraničné programy, ako napr. medzi Rumunskom a Srbskom alebo medzi Maďarskom a Srbskom, ktoré sa čoraz viac prispôbujú stratégii tým, že používajú osobitné výzvy na účasť vo výberovom konaní alebo vo výberových konaniach udeľujú body navyše, v zložke cezhraničnej spolupráce IPA (nástroja predvstupovej pomoci)samotné Srbsko vyčlenilo v roku 2011 na projekty týkajúce sa stratégie 19 miliónov EUR,

- prostredníctvom programov nadnárodnej spolupráce, napr. pre juhovýchodnú Európu a strednú Európu, sa financovali nové projekty stratégie pre podunajskú oblasť,
- v rámci siedmeho rámcového programu pre výskum boli vydané tri výzvy, ktoré sa osobitne zaoberajú problematikou podunajskej oblasti – inovatívna flotila, environmentálne riešenia a koordinácia politik v oblasti vedy a techniky,
- v rámci projektov spolufinancovaných Generálnym riaditeľstvom pre podnikanie a priemysel sa podporil nadnárodný udržateľný cestovný ruch v podunajskej oblasti,
- v návrhu revidovaných usmernení pre transeurópsku dopravnú sieť je v súčasnosti zohľadnená celá dĺžka rieky Dunaj,
- v kontexte investičného rámca pre západný Balkán financovaného v rámci nástroja predvstupovej pomoci sa uprednostnia projekty, ktoré sú v súlade so stratégiou,
- Európsky parlament podporuje pilotné projekty a prípravné akcie pre podunajskú oblasť, pričom koordinátorom prioritných oblastí poskytuje technickú pomoc a podporu inovatívnych prístupov k realizácii stratégie,
- regióny, napríklad Bádensko-Württembersko, samy vyčlenili finančné prostriedky na podporu stratégie vrátane podpory počiatočnej fázy projektov s evidentným makroregionálnym vplyvom,
- Európska investičná banka spolu s Maďarskom zriadila v Budapešti Dunajské kontaktné miesto s cieľom uľahčiť rozvoj nadnárodných investičných projektov,
- podobné práce prebiehajú s cieľom vytvorenia celkového nástroja technickej pomoci pre podunajskú oblasť, aby sa uľahčila prípravná fáza projektu.

So zreteľom na dôležité nadchádzajúce programovacie obdobie 2014 – 2020 je nevyhnutné, aby sa programy a politiky mohli ďalej využívať na realizáciu stratégie:

- Makroregionálne stratégie sú zdôraznené v spoločnom strategickom rámci, ktorý zahŕňa koordináciu európskych štrukturálnych fondov a investičných fondov (European Structural and Investment Funds, ESIF). Tým sa procesu programovania poskytuje strategické usmernenie a zároveň sa uľahčuje sektorové a územné prepojenie, pokiaľ ide o finančné prostriedky v rámci zdieľaného hospodárenia, konkrétne medzi Kohéznym fondom, Európskym fondom regionálneho rozvoja, Európskym sociálnym fondom, Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka a Európskym fondom pre námorné otázky a rybné hospodárstvo.
- V dohodách o partnerstve pre jednotlivé krajiny sa sleduje makroregionálny prístup, aby sa zabezpečilo, že sa zohľadnia všetky vnútroštátne/regionálne programy a programy spolupráce. Tým sa zaisťuje financovanie stratégie v budúcnosti prostredníctvom fondov ESIF, a tak zabezpečuje udržateľnosť na nadchádzajúce roky.
- Pre podunajskú oblasť sa vytvára novo vymedzený a špecifický program nadnárodnej spolupráce s cieľom financovať projekty na vytváranie sietí a zabezpečiť inštitucionálnu podporu realizácie a riadenia.

4. PLATFORMA SPOLUPRÁCE

Stratégia preto po prvýkrát v regióne, po mnohých konfliktoch a deleniach, a v nadväznosti na rozšírenie, zavádza štruktúru operatívnej spolupráce v záujme spoločného riešenia problémov podunajskej oblasti. Ide o dôležitú novú platformu, ktorá pozostáva z projektov a programov,

pričom zahŕňa aj široké spektrum zainteresovaných strán vrátane krajín podunajskej oblasti, ktoré sa k spolupráci politicky zaviazali na najvyššej úrovni.

Táto platforma umožňuje kľúčovým zainteresovaným stranám národných a regionálnych správnych orgánov riadiť dennodennú realizáciu bez vytvárania nových inštitúcií :

- Stratégia sa realizuje v týchto 11 funkčných prioritných oblastiach, ktoré spájajú odborné skúsenosti a zodpovednosť: 1) vnútrozemské vodné cesty a železničná, cestná a letecká doprava; 2) energetika; 3) kultúra a cestovný ruch; 4) kvalita vody; 5) environmentálne riziká; 6) biodiverzita; 7) znalostná spoločnosť a informačné technológie; 8) konkurencieschopnosť a rozvoj klastrov; 9) investície do ľudí a zručností; 10) inštitucionálna kapacita a 11) bezpečnosť.
- Tieto oblasti vedú koordinátori pre prioritné oblasti, vysokí úradníci vnútroštátnych a regionálnych správ, odborníci v tematických oblastiach. Podporujú ich kolegovia z podunajskej oblasti a všetci sú organizovaní v 11 riadiacich skupinách, jedna pre každú prioritnú oblasť. Ide o dôležité nové samostatné platformy spolupráce.
- Na vnútroštátnej a regionálnej úrovni realizáciu zabezpečujú národné kontaktné miesta, ktoré stratégiu zakotvujú do vnútroštátneho a regionálneho prostredia a povzbudzujú tvorcov politik, aby „mysleli makroregionálne“. Politický záväzok sa získava prostredníctvom stretnutí ministrov zahraničných vecí, ako aj odvetvových ministrov, a prostredníctvom iniciatív miest a regiónov.
- Európska úroveň uľahčuje realizáciu, ako aj zakotvovanie stratégie do politik EÚ prostredníctvom kontaktu so zainteresovanými stranami v podunajských krajinách, nadväzovaním kontaktov s tvorcami politik EÚ, napríklad prostredníctvom pravidelných fór poslancov Európskeho parlamentu, pravidelnej účasti úradníkov Komisie na zasadaniach týkajúcich sa celej podunajskej oblasti a prostredníctvom inštitucionálnej podpory, ktorú poskytuje rozpočet EÚ.
- Program EÚ INTERACT poskytuje budovanie kapacít a organizačnú podporu, ako aj komunikačné nástroje (napr. vizuálnu identitu, internetové stránky, informačný bulletin), ktorými sa prezentujú výsledky stratégie v médiách a širokej verejnosti.
- Opierajúc sa o už dosiahnuté výsledky stratégie uznáva aj význam existujúcich inštitúcií v tomto regióne a poskytuje im operatívnu podporu, ako napríklad Medzinárodnej komisii pre ochranu Dunaja (International Commission for the Protection of the Danube River, ICPDR), ktorá sa zaoberá environmentálnymi otázkami a otázkami kvality vody, a Dunajskej komisii, ktorá pôsobí v oblasti splavnosti. Subjekty občianskej spoločnosti sú zapojené do práce, ktorá zahŕňa okrem iného účasť na seminároch so zainteresovanými stranami, na zasadnutiach riadiacich skupín a na výročnom fóre, a tiež na prioritnej oblasti 10 „inštitucionálna kapacita“.

5. ZÍSKANÉ SKÚSENOSTI

Po počiatočnom období realizácie možno identifikovať tieto hlavné ponaučenia:

Realizačná štruktúra

- Národné kontaktné miesta, koordinátori prioritných oblastí a ich riadiace skupiny tvoria jadro realizácie stratégie. Ich práca si vyžaduje ďalšiu integráciu do politických a administratívnych štruktúr. Ich viditeľná, ústredná úloha si vyžaduje inštitucionálnu stabilitu, politické uznanie a pridelenie dostatočných ľudských

zdrojov. Pri plnení ich úlohy má kľúčový význam primeraný personál a podpora zo strany ministerstiev.

- Zo skúseností vyplýva, že vnútroštátna koordinácia lepšie funguje v krajinách, ktoré na vnútroštátnej úrovni vytvorili medzirezortné pracovné skupiny na koordináciu prác na Dunaji, a najmä tam, kde boli platformy založené na politickej úrovni alebo na úrovni vyšších štátnych úradníkov a kde im v práci pomáha technický sekretariát. Toto je osvedčený postup, ktorý by sa mal podporovať v celom regióne.
- Z rozpočtu EÚ sa môže poskytnúť obmedzené priame financovanie realizačnej štruktúry do roku 2014. Keďže však financovanie po tomto dátume nie je zaručené, je potrebné nájsť iné prostriedky podpory, ako napríklad vnútroštátne zdroje, budúci program nadnárodnej dunajskej spolupráce a budúci program INTERACT.

Politická podpora

- Stratégia sa zaviedla vďaka politickej podpore na vysokej úrovni, ktorá zostáva rozhodujúcim faktorom jej realizácie. Stretnutia na úrovni ministrov (v oblasti dopravy, výskumu a inovácií, energie) priniesli výrazný pokrok, pokiaľ ide o údržbu rieky Dunaj, koordináciu národných a regionálnych výskumných a inovačných politik a podporu pre štáty, ktoré nie sú členmi EÚ a implementujú tretí energetický balík v rámci Energetického spoločenstva.
- Stretnutia ministrov zahraničných vecí zdôraznili celkovú politickú podporu tejto stratégie. Aktívna úloha Maďarska počas jeho predsedníctva urýchlila tieto aktivity. Osobitne užitočné je to vtedy, ak je politická úroveň spojená s cyklom akcií stratégie.

Financovanie konkrétnych opatrení

- Rozhodujúce je čo najlepšie využitie existujúcich politik a programov, ako sú európske štrukturálne fondy a investičné fondy (ESIF), nástroj predvstupovej pomoci, program TEN-T, rámcový program pre výskum a vývoj, alebo súkromných zdrojov. Pokiaľ ide o obdobie rokov 2014 – 2020, je nevyhnutné stratégiu systematicky integrovať do programov. Na to je potrebné spoločné úsilie podunajských krajín, regiónov a Európskej komisie.
- Začali sa uskutočňovať významné iniciatívy na podporu projektov v ich prípravnej fáze a na zlepšenie prístupu k finančným prostriedkom, napríklad nástroj technickej pomoci v Podunajsku, finančné prostriedky zo spolkovéj krajiny Bádensko-Württembersko, Dunajské kontaktné miesto v Budapešti alebo dialóg o financovaní podunajskej oblasti. Prepojenia medzi iniciatívami by sa mali posilniť.

Posilnenie existujúcich iniciatív

- Vytvorili sa synergie s existujúcimi orgánmi a iniciatívami, ako sú ICPDR, Energetické spoločenstvo alebo medzinárodná organizácia pre migráciu, a je potrebné ich posilňovať. Zapojenie existujúcich inštitúcií, orgánov a sietí vychádza z pozitívnych skúseností získaných inde, najmä v regióne Baltského mora. Toto čoraz viac uľahčuje skupina na vysokej úrovni, ktorá bola zriadená na pomoc a poradenstvo v oblasti makroregionálnych iniciatív, čo posilňuje dostupné poznatky, vylučuje paralelné štruktúry a čo najlepšie využíva dostupné zdroje.

Orientácia na výsledky a ciele

- Ciele, míľniky a plány určujú prioritu práce, prispievajú k včasnej realizácii a uľahčujú komunikáciu o potenciáli stratégie. Mali by sa priebežne prehodnocovať a monitorovať.

Integrácia politik a fondov

- Integrujúce prístupy majú osobitnú hodnotu, napríklad spájaním navigačných a environmentálnych záujmov pri rozvoji rieky, ako na úseku východne od Viedne. Komisia uľahčuje spoluprácu medzi jednotlivými sektormi, napríklad vo vedeckej oblasti prostredníctvom aktivít Spoločného výskumného centra, pričom využíva príslušné služby a viaceré zdroje financovania. Vo všeobecnosti by sa mali viac využívať rámce na úrovni EÚ, pričom treba zdôrazniť, že podunajská oblasť zahŕňa oveľa viac ako len rieku.

Integrácia krajín, ktoré nie sú členmi EÚ

- Stratégia na rovnakej úrovni zapája šesť krajín, ktoré nie sú členmi EÚ, čím podporuje integračné procesy a intenzívnejšiu spoluprácu v regióne. Je potrebné nájsť a posilniť inovatívne riešenia s cieľom uľahčiť účasť týchto krajín a financovať realizáciu projektu. Zahŕňa to už plnoprávnú účasť na koordinácii prioritnej oblasti a v riadiacich skupinách, kde sa podpore účasti venuje osobitná pozornosť. Najmenej jedna krajina, ktorá nie je členom EÚ, pridela svoje finančné prostriedky, ktoré získala od EÚ na činnosti stratégie pre podunajskú oblasť, čo je dobrý príklad hodný nasledovania.

Komunikácia

- Spoločná vizuálna identita, komplexná internetová stránka zahŕňajúca všetky prioritné oblasti, informačný bulletin a propagačné materiály vytvorené vďaka výraznej podpore programu INTERACT zvýšili viditeľnosť a uľahčili komunikáciu. Bolo by užitočné sústrediť informácie o stretnutiach a konferenciách týkajúcich sa Dunaja s cieľom umožniť jednotnejšie informovanie o nich.
- Na prvom výročnom fóre, ktoré sa v novembri 2012 konalo v Regensburgu, sa potvrdila politická podpora stratégie a poskytla sa príležitosť prezentovať a prediskutovať jej realizáciu. Pravidelné organizovanie takejto konferencie má pridanú hodnotu, keďže v spojení so zasadnutím ministrov zahraničných vecí ide o hlavné podujatie stratégie.

6. ODPORÚČANIA

Stratégia EÚ pre podunajskú oblasť vo svojej prvej fáze realizácie preukázala jasný potenciál. Pozornosť zamerala na región so značným potenciálom pre rozvoj a ďalšiu integráciu, pričom v rámci spolupráce riešila spoločné výzvy, ako je udržateľné využívanie zdrojov alebo zmena klímy. Na zabezpečenie plynulej práce na hlavných problémoch regiónu a na základe tu uvedených skúseností, ako aj v rámci prvého výročného fóra Komisia odporúča, aby zúčastnené krajiny a regióny:

- posilnili svoje vnútorné realizačné štruktúry, ktoré poskytujú primeranú finančnú podporu, politické zastrešenie a väčšiu inštitucionálnu stabilitu,
- zabezpečili kontinuitu a vhodné mandáty pre zástupcov vyslaných do riadiacich skupín a aby využívali programy európskych štrukturálnych a investičných fondov na obdobie rokov 2014 – 2020 s cieľom podporiť realizáciu štruktúr,
- s pomocou Európskej komisie zaviedli udržateľné vedenie a strategické plánovanie pre stratégiu tak, aby zúčastnené krajiny a regióny mohli v plnej miere prevziať svoju zodpovednosť. Realizácia stratégie by mala byť sebastačnejšia a jej štruktúry by mali zabezpečovať kontinuitu aj v prípade zmeny zúčastnených osôb,

- priebežne monitorovali realizáciu všetkých prioritných oblastí vrátane záväzku na politickej úrovni a v oblasti konkrétnych dosiahnutých výsledkov, s cieľom sústrediť sa na špecifické problémy a zabezpečiť zameranie, ako aj poskytnutie základu pre stanovenie priorít a hospodárnejšiu štruktúru viac orientovanú na výsledky,
- zabezpečili väčšie zameranie na výsledky prostredníctvom venovaním väčšej pozornosti príslušným cieľom a ukazovateľom, čiastkovým cieľom a plánom,
- zabezpečili systematické začleňovanie stratégie do programov na úrovni EÚ, vnútroštátnych a regionálnych programov na obdobie rokov 2014 – 2020, najmä do programov európskych štrukturálnych a investičných fondov, Horizont 2020, COSME a Nástroja na prepojenie Európy, pričom sa využijú odborné znalosti dunajských sietí a kľúčových zainteresovaných strán v plánovaní a realizácii,
- posilňovali príspevok stratégie k stratégii Európa 2020 prostredníctvom konkrétnych činností v podunajskej oblasti v súvislosti s inteligentným, udržateľným a inkluzívnym rastom,
- posilňovali súdržnosť činností v podunajskej oblasti s politikami EÚ tým, že o činnostiach v rámci stratégie sa bude diskutovať na úrovni existujúcich inštitúcií, na príslušných sektorových radách a ak je to potrebné, na konkrétnych zasadnutiach ministrov,
- zvyšovali komunikačné činnosti s cieľom osloviť širšie publikum,
- usporadúvali výročné konferencie ako hlavnú udalosť roka, ktorá stanoví strategické smerovanie, vytváranie prepojení a spoločných prístupov a zverejňovanie výsledkov,
- spolu s Európskou komisiou posilňovali koordináciu a konzistentnosť s existujúcimi a možnými budúcimi iniciatívami EÚ tohto alebo podobného makroregionálneho typu zahŕňajúcimi morské oblasti.